

Latweefchu Awises.

Isnahk katru deenu.

Maksā:	Maksā pa pastu peesuhot u. pilsētā mahjā peesuhot:	Maksā us ahrsemēm:	Sludinājumi maksā:	Redakzija un ekspedizija:
Ekspedizijā saņemot:				
par 1 gadu . . . 2 rub. 20 kap.	par 1 gadu . . . 3 rub. — kap.	par 1 gadu . . . 5 rub. — kap.	par sīku rakstu rind. 10 kap.	Jelgavā, Katoļu eelā № 44.
par 1/2 gadu . . . 1 " 20 "	par 1/2 gadu . . . 1 " 60 "	par 1/2 gadu . . . 2 " 80 "	1. pusē un tekstā 30 kap.	Tahlrūnis 981.
par 1/4 gadu . . . — " 60 "	par 1/4 gadu . . . — " 90 "	par 1/4 gadu . . . 1 " 70 "	Adresez maiņa 10 kap.	Kantoris: Rīgā, Waļņu eelā 30.
par 1 mehnesi — " 25 "	par 2 mehnesi . . . — " 40 "	par 1 mehnesi . . . — " 70 "	Numurs maksā 1 kap.	Tahr. 8260. Pasta kaste 286.

Nr. 49.

Peektdeen, 20. februārī.

1915.

Baltijas Lauksaimneeku Savstarpīgā Kreditbeedriba

Maksā par noguldij. 6% gadā, uz tekoša rēķina 5%.

Noguldits līdz 31. dec. 1914. 2,013,843 r. 10 k.

Rīgā, leelā Rēniņu eelā 28. Telefons 63-48.

Kreevu adrese: Прибалтийское Общество Взаимного Кредита Сельских Хозяевъ, б. Королевская ул. 28, г. Рига.

(105)

Valde: agronomis **J. Bisseneeks**, tirdzn. zinību kandidati **R. Dutcens** un **E. Ozoliņš**.

Swarigakais no satura:

Dardaneļi un Bospors teek atslehgti. (Beigas.)
 Wahzeeschu un austreeschu apluhdums.
 Muhsu kaŗa spehka fronte pret Wahziju un Aastro-Ungariju.
 Kaŗsch pret Turziju.
 Kaŗa lauks Franziĵā un Belgijā.
 Wahzu semuhdens laiwas apschaudischana.
 Kaŗa ainas.

Dardaneļi un Bospors teek atslehgti.

(Beigas.)

Apskatišim wispirms masleet juhŗas schaurumus. Melnās juhŗas platums no Odeas lihds Bospora juhŗas schaurumam ir 1000 werstes. Bospors ir 30 werstes gaŗsch un 1—3 werstes plats un ta deenwidu galā atrodas Konstantinopole. Ais Konstantinopoles sahkas Marmara juhŗa, kūŗa ir kahdas 190 werstes gaŗa un ap 60 werstes plata. Mar-

mara juhŗu ar Widus juhŗu saweeno ap 70 werstu gaŗais un 1 1/2—6 werstes platais Dardaneļu juhŗas schaurums. Abus juhŗas schaurumos turki ar forteem un baterijam abos krastos stipri ir apzeetinajuschi un wehl ar minem aissprostojuschi. Sche wehl jaaisrahda, ka Dardaneļus no reetrumeem eerobescho Galipoles pussala, kuŗa ir 10—18 werstes plata.

Te nu iszehlas jautajums, waj muhsu sabeedroto flote spehs eepemt Dardaneļus un peekluht pee Konstantinopoles? Lihdsschineeje kaŗa darbi rahda, ka tas gan notiks. 40 bruŗu kuŗi, kreiseri un 8 drednoti, pabalstii no 38 minu un 8 semuhdens laiwam un no 10 lidmaschinam, bombardē un grauj Dardaneļu fortus. Wairaki forti jau saschauti un sabeedrotee ir jau eepemmuschi Dardaneļu deenwidu galu kahdu 8 werstu gaŗumā. Kaŗa darbu papehmeens ir tahds, ka sagŗauts teek weens forts pehz otra un tad malā zeltais kaŗaspehks

galigi tos saposta. Pret 48 kaŗa kuŗu uguni neweens forts ilgi nespehs turetees, sabeedroto flote, saschaudama fortus, soli pa solim speedisees eekschā Dardaneļos, lihds wisi forti buhs sagŗauti, pehz kam flote warēs peebraukt pee Konstantinopoles, kuŗas krischana tad newehrschama. Wehl war aisrahdit, ka sabeedrotee war zelt malā uz Galipoles pussalas ari saussemes kaŗa spehku, kuŗsch tad war apschaudit fortus no muguras puses.

Noteikt deenu, kad muhsu sabeedrotee islausisees zaur Dardaneļeem un eepems Konstantinopoli, naw eespehjams, bet droschi gan war teikt, ka tas notiks, un tad turku wara pahr juhŗas schaurumeem beigsees un ari tee buhs atswabinati no turku „juhŗa“.

Kas tad pehz turkeem teeschi waldis pahr Dardaneļeem un Bosporu, par to jau tagad spreest ir par agru, bet kam galu galā pahr teem jawalda, to mehns jau sinam. Ka Kree-

Zihŗa dehļ teesibam.

Romans is Napoleona laikeem.

(Turpinājums.)

„Kad wiŗsch nebuhtu miris, tad wiŗsch buhtu atnahzis un prasijis pehz sawa behrna. Wiŗsch ir beigts, un schodeen, schodeen, tehwa, wiŗsch man suhtijis sihmi, lai es atsihstu pateesibu“.

„Tu muldi, mahta, preeks par peepescho sehna atkalredseschanu un bailes, ka wiŗsch atkal aiseet projam, tew samaisijuschi galwu“.

„Nē, ne, miruschais man atgahdina ar sawu greedsenu, kuŗu es redsu us Renē pirksta“.

„Tahdu greedsenu pasaulē buhs wairak“.

„Nē, tas bija wezs mantojums ģimenē, ūkai pirmdsimtais drihksteja to walkat, bet nekad to no pirksta nowilkt, tas atnesa nelaimi, ja wiŗsch to nomauza“.

„Nu, manis dehļ, lai tew paliktu taisniba, ka tas ir ihstais greedsens — un grafs ir miris, bet kas tahlak? wezais wiŗai peebalvoja, kuŗsch, islikdamees ahrigi gluschi meerigs, tatschu nespehja no mahŗtizigām schauschalam atkratitees.

„Kas tahlak? seewa atkahŗtoja. Waj tas naw peerahdijums par greedsena brihnuma spehku, ka tas, deesin pa zik dauds semem un no zik ihpaschneckeem nahk atkal ihstenā mantineeka rokās? Waj tas wiŗu naw pasargājis?“

„Breemās tas wiŗu eewedis“, wezais mehdija.

„Nē, nē, bes greedsena wiŗu wezais grafs nebuhtu eewehrojis, wiŗsch buhtu behdigu galu dabujis, wiŗsch nebuhtu mihļo skaisto seewu atradis“.

„Mihļās, skaistās seewas dehļ, kuŗa wiŗu isglahba, kuŗa wiŗu mihlē, tew jazeesch klusu!“

„Ta beidsot ari gribēs buht labak par grafeeni Franziĵā, nekā par weenkahrschu Dissola kundsi sawā semē.“

„Wiŗa man nemas tahda neleekās but“, wezais galwu kratidams atbildeja, „bet es tomehr tam tik ļoti nepretotos, ja to leetu waretu peerahdit. Kas lai tew, kas lai Renē tizetu?“

„Waj tad mehns wisu newaram apsehret? Waj tad wehl neradisees ļaudis, kuŗi pasinuschi grafu? Renē jau wiŗam us mata lihdsigs“.

„Tu runā, ka pate domā! wiŗs plezus raustidams sauza, par to neweens zilweks neko nedod. Peesargi sawu mehli, es tew saku, tu eewedisi muhs wisus nelaimē, un nu neweenu wahrdu pahrak, eesim gulet.“

Dissola mahte aplusa. Kad wezais tahdā balst runaja, tad pretruna nebij weetā, to wiŗa sinaja, bet pahrlēzinajis wiŗsch wiŗu tomehr nebija. Rihtu bij ari wehl deena, un waj wiŗa tad wiŗam paklausis, schis jautajums stahweja us zitas lapas.

Etjena tehws jau sen guleja taisnigā meegā, kad wezā seewa wehl ilgi bija nomodā. Atmiņas par pagahjuscheem jaukumeem atmodās wiŗa; skaista pils leeliski jauka parka widū, wahriga, dischiltiga kundse, kuŗa masu sehnu us sawas rokas tureja. Tad wiŗa redseja sehnu leelu un skaistu isauguschu blakam mihligai, gaschmatainai kundsei un pils un parks peedereja atkal wiŗam; wiŗam bija lepns wahrds, brauza spihdoschā karēte pee ķehniņa un sauza wiŗu tomehr par mihļo, labo mahti.

Augusta rihta blahsma jau ausa, kad Dissola mahte wehl weenumehr par schim ainam domaja, un kad pehdigi nemeerigs meegs wiŗas azis aisslehdsā, tad sapnis atihstijas wehl raibaks un teiksmainaks.

10. Noslehpuma atklahschana.

Kapitanam neklahjās pirmo nakti, kuŗu wiŗsch pehz ilga laika atkal sawu wezaku mahjā pawadija, labaki par sawu mahti. Wiŗsch wahrtijās bes meega sawā gultā un domaja par schodeem dsirdetām noslehpumaiņām sarunam.

Kad wezaki bija jauno pahri atstahjuschi sewischķi preeksch wiŗeem eekahrtotā istabā gluschi weenu, Elisabete bij ar behrnischķigu siŗkahribu apluhkojuse wezās mehbeles un milsigo gultu ar tā saukto augsto debesu juntu, kuŗas spalwu puschķis sneedsās lihds greesteem, bet kŗokas lihds semei.

(Turpmak wehl.)

Wisjaunakàs kara sinas.

Pet. tel. aq. telegramas. 20. febr.

(peesuhtitas lihds pulkst. 6 rihta.)

Muhsu kaujas fronte pret Wahziju un Austro-Ungariju.

Ofiziali. Kara Wehstnesis. 18. februar. No Augstā Wirskomandeera shtaba.

Frontē starp Nemanu un Wislu turpinas muhsu wirsischanās us preekschu.

Pa zeļeem no **Olitas** eenaideeks turas eseru spraugās pee Simnas un Serejas.

Grodnas rajonā muhsu kara spehks no jauna gahja us preekschu.

Pee Osowežas nikna artilerijas zihpa.

Austrumos no **Jedwabnas** muhsu kara spehks sasneedsa eenaideeka transcheju liniju un Mazarschas un Sestrshankas sahdsku rajonos noteek shtiku zihpas. Isitot wahzu brigadi no Kerschezas sadschas pawisam saguhstīti 21 ofizeeris un 600 saldati.

Starp Orschizu un Wislu noteek kaujas, kas sewischķi niknas apgabala starp Mlawu un Horscheli.

Karpatos starp Ondawu un Sanu, neskatotees us leelajeem saudejumeem, austreeschi nakti un deenu turpina bessekmigus usbrukumus us muhsu pozīzijam. Muhsu kara spehks atsīt austreeschus gan ar flinschu uguni un rokas granatam, gan ar shtiku pretusbrukumeem, pee kam mehs eeguhstam dauds guhstekpu un loschmeteju.

Austrumu Galizijā austreeschu pakapulki mehģinaja noturetees us Lukwas upes untahlak lihds Jesupolai.

Pagahjuschās 24 stundas **Karpatos** un **Austrumu Galizijā** mehs saguhstijām 47 ofizeerus un 3000 saldatus un eeguwām 16 loschmetejus.

Bukarestē, 18. febr. Eewehrojt kreewu kara pulku sekmes Galizijā, austreeschu Bukowinas armija, laine tiktu eelenkta, atkahpusēs no linijas Tschernowiza — Zurina us Franzentalu.

Karsch pret Turziju.

Ofiziali. Kara Wehstnesis, 18. febr. No Kaukasijas armijas shtaba.

17. februar. Kaukasijas armijas frontē nebij eewehrojamu kauju sadursmju.

Kara Wehstnesis. Londonē, 18. febr. Kara darbi Dardanelos atjaunojās pirmdeen no rihta. „Triumpfs“, „Okeans“ un „Albions“ eebrauza Dardanelos un bombardeja fortu № 8. Pretminu laiwas patumsu aisbrauza lihds Kefesa ragam (20 werstes no eeejas). Frantschu 4 brupu kuģi bombardeja Bulairas baterijas un turku satiksmes linijas.

Otrdeen brupu kuģi „Kanopus“, „Swifschurs“ un „Kornwals“ atkal bombardeja fortu № 8, kuņu apkusinaja. Pee tam forts № 9 apschaudija brupu kuģus un nodarīja teem daschus apskahdejumus. Krituschu

naw un tikai weens weegli eewainots. Minu isswejoschana turpinajās wisu nakti.

Kreewu kreisers „Askolds“ peeweenojās pee juhņas spehkeem, kas darbojas Dardanelos.

Bukarestē, 18. februar. No Konstantinopoles siņo, ka Enwerā-pascha eespaids galīgi beidsees. Kreisers „Breslau“ ir apskahdets un newar isbraukt juhņa. Ahrsenneeki bareem behģ no Konstantinopoles.

Kara lauks Franzijā un Belģijā.

Kara Wehstnesis. Parisē, 18. februar. Ofizials deenas siņojums.

Schampapa muhsu rokās atrodas wahzu paschu preekschejo transcheju linija starp Pertu un Boseschuru. Daudsās weetās mehs pawirsijamees ari wehl tahlak. Argonu augstumos noteek artilerijas zihpas. Zitās frontes daļās naw notizis nekas swarigs.

Kara Wehstnesis. Parisē, 17. februar. Ofizials wakara siņojums.

No juhņas lihds Enas upei noteek leelgabalu zihpas. Wahzeeschi atjaunoja Reimsas bombardeschanu. Schampapa mehs turpinajām dotees us preekschu un atšitām wahzu pretusbrukumu, pee kam wahzu gwardijas pulks zeeta leelus saudejumus. Tāpat atsīti wahzu usbrukumi seemeļos no Werdenas un Pontamusonas.

Wahzu semuhdens laiwas apschaudischana.

Londonē, 18. febr. No Haagas telegrafē par wahzu misijas siņojumu, ka wahzu semuhdens laiwu 18. februar Sw. Jura kanali apschaudijusi kahdajachta, kurainebijis kara flagas.

Apstahķi kaujas frontē.

Kara Wehstnesis. Petrogradā, 18. februar.

Narewas frontē muhsu kara spehka rokās nahkuschas wahzu armijas pawehles, kurās prasits, katrā siņā eeguht guhstekpus, la noskaidrotu kreewu spehku grupeschanu. Scha noluhķā pawehlēš usdots eerihkot lamatas un wilku bedres. Tahlak, kara spehkam pawehlets papemt wisus pahrtikas krahumus, rekwiset pat tahdas neapstrahdatas weelas, kas kara spehkam naw wajadsigas un nodot wiņas intendanturā. Zik wehrojams, tad kreewu guhstekpi wahzeescheem ne wisās weetās tik weegli dodas rokās, kā wiņi par to siņo sawā presē.

Muhsu kara spehkam pateesi darischana ar issalkuschu eenaideeku. Daschi wahzu manewri isskaidrojami ar kartupeļu mekleschanu.

Kahdā ļoti sekmīgā zihņā austreeschu frontē eewainots ģenerālis Kaledins, kurš eeguwis muhsu armijā slawu kā weens no labakeem jahtneeku pawehlneekeem un pasihtams ar sawu azumehru, uspehmibn un ahrkahrtejo enerģiju. Ģenerāļa Kaledina nopelni schaf kara ļoti leeli.

Stapilawas apgabala pilnīgi sakauta 36. austreeschu diwisija un saguhstīta austreeschu diwisijas lasarete likds ar 6 ahrsteem un daudseem wesumeem.

Pee Grodņas mehs ikkatru deenu turpinam sapemt guhstekpus un eeguhstam loschmetejus. Wahzeeschi turas pilnīgi pasiwi un aprobeschojas ar to, ka aistur muhsu usbrukumu.

Osowežas ršjonā 18. februar wahzeeschi isdarija usbrukumu, lai pahrleezinatos par sawu mīlsīgā kalibra leelgabalu uguns eespaidu. Bet tee sastapa enerģisku pretspeedeenu un 17. febr. wairs nemehģinaja atkahr tot usbrukumus un pamasinaja ari bombardeschanas sihwumu.

Kara ainas.

Serbu niknakais eenaideeks.

No Serbijas wiseem kakteem, kā „R. Sl.“ raksta, peenahķ siņas, ka tur ne pa deenam, bet pa stundam atihstas issituma tihīs arween leelakos apmehros: mirst guhstekpi, saldati un ahrstneeziskais personals. Starp miruschajeem ir ari daschi kreewu ahrsti un schehlsirdīgās mahsas. Wajewa 6 ahrsti guļ us gultas un zihņas starp dsihwibu un nahwi. Weenā paschā Nischā ikdeenās nomirst lihds 40 austreeschu guhstekpi. Noderigo telpu, sanitaro lihdsķļu un weļas truhkuma deļ, eewehrojt wehl wispahrejos nehigieniskos apstahķus, — līpīgās slimības atihstas wisā plaschumā, un scho slimību preekschā neleelajam ahrstneeziskam personalam janolaisch rokas.

Nesen atpakaļ Serbijā eeradās kreewu „Sarkanā krusta“ nodaļa ar kņaseeni Trubezkoju preekschgalā. Israhdijās, ka serbeem tik leelā mehrā naw wajadsigas ķirurgiskās ahrstneezības nodaļās, bet gan wairak epidemiskās nodaļās, zihņā pret līpīgām slimībām.

Eeejot schis ahrstneeziskās nodaļās pagaidu telpās, pee kawalerijas kasarmam, ais zeetokschna, redsami tihfa slimneeki, kuņi eewetoti neapkurinatos sirgu stajļos un kuhģis un guļ us salmeem. Salmi neteek mainiti, bet slimneeki ir gandrihs kaili, neapsegti. Dausi nesamapas stahwokll rahpo pa kuhģi, eerahpjas sirgu barības weetās un tur nomirst, ne no weena neredseti un neeewehroti. Tur wiņi guļ miruschi wairakas deenas, lihds tos kahdu reisi nejauschi useet. Sche walda aukstums, netihriba un dubģi, gandrihs pilnīgā mehrā truhkst ahrstu usraudsisbas. Mirst katru deenu desmiteem ļauschu. Pa leelakai daļai mirst kara guhstekpi. No 60,000 saguhstiteem austreescheem Serbijā jau miruschi 13,000.

Schepat blakus us laukuma apmahza rekruschus no Maķedonijas — tureenes turkus un albaneeschus. Wiņu ir lihds 5000 zilweku; wiņi guļ naktīs tants paschos sirgu stajļos, kuņi gandrihs nemas naw atschķirti no slimneeku telpam. Wiņus apmahzīs, aissuhtīs us atteezigām kara spehka daļam, un wiņi isplatīs līpigo slimību wisās maļās.

Serbu waldiba un sabeedriba wisai noraisejuschās par līpīgām slimībām un to isplatischanos un nolemj spert soļus scho slimību aprobeschoschanai. Teek sasauktas komisijas un padomes un peeņem daschadus lehmumus, kuņi praktikā gan naw iswedami.

Leeta ta, ka guhstekpu un slimneeku leelā skaita deļ wajadsigs dauds telpu. Bet hospitalu un slimnizu wajadsibam telpas pa leelakai daļai eerihkotās Belgradē, kur tagad tās ais strategiskeem eemesleem naw eespehjams isleetot.

